

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>	<i>Vidéken postai széküld:</i>
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön . . . 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 „ Váltár sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kézfiratokat vissza nem küldünk.

A tanítók lázítása.

Arad, május 4.

A tanítói osztály Magyarországon oly tekintélyes társadalmi és közművelődési tényező ma már akár száma, akár intellektualis súlyánál fogva, hogy valóságos világcsudája lett volna, ha a parlamenti ellenzék, különösen az Apponyi-párt fel nem használja a fizetés szabályozások iránt benyújtott törvényjavaslat tárgyalását arra, hogy egy kis korteskedéssel, mely az országnak mibe sem kerül, a tanítóságnak mit sem árt, nekik pedig annyiban sokat használhat, hogy a jövőre választásnál a léprement pedagógok majd az ő szekerüket tolják: tul ne licitálják a javaslatokban nyújtott kedvezményeket.

Nagyon jó alkalom az ilyen, s nem is adódik minden napon. Egy ilyen javaslat alkalmával elmondhatják a hivek a parlamenti szószerűről valamennyien a legkülönbözőbb variációkban, hogy a kormány és a többség nem törődik a kulturával, nem viseli szíven a tanítóság érdekeit, szórja ágyukra és katona-bakkancsokra a milliókat és fukarkodik a garassal is, midőn népnevelés érdekeiről van szó. Ugyanezt hirdethették és hirdették az ő taktikájuk méltó végrehajtói, a jezsuita lapok, melyek élén a B. H. következő kenetteljes szavakkal végzi közönséges utszéli korteshez méltó förmedvényét:

*„Tanítók! Szeressétek a hazát s tanítástok a gyermekeket önfeláldozó honszeretetre, műveljétek a népet és terjesszétek a magyar nyelvet, dolgozzatok és — éheztek. Ezt rendel a minisztérium és 152 szabad-
elvű népképviselő évi 3200 forint fizetéssel.”*

És ezt a gyalázatos vádat ugyanakkor dobják a kormány és többség szeme közé, midőn az államháztartás terhére közel egy millióval emelik a közoktatásügyi tárca népnevelési tételét a felekezeti tanítók javára.

Kitünő alkalom ez az izgatásra, mert az ellenzék által emelt exorbitáns követelésekkel szemben csak két eshetőség lehet, vagy be megyen a kormány ezen követelésekbe, s akkor az erkölcsi sikerük mellett azt a célt is elérik az ellenzéken, hogy a kormány pénzügyi politikájának nehézséget támasztottak, azonkívül alaposabban argumentálhatnak a mellett, hogy ime a polgári anyakönyvelésre nincs pénz, mert hisz a budget folytonos emelését a nép adóképesége meg nem bírja. Mintegy ráadásul még azal a haszonnal is járna a taktika, hogy most, a valláspolitikai krízis alkalmából nem csak a katolikus és orthodox, hanem a búséges reformatus egyházzal, sőt a zsidó hitközségekkel szazoknak kultuszadóval amugy is erősen terhelt hiveivel is alaposan összeveszitenék a kormányt. Mig ellenben, ha a kormány és többség el nem veszi a fejét és visszautasítja a

ravasz követeléseket, akkor ők állanak itt az ország színe előtt mint egyedüli istápjai a kulturának és az elárvult népnevelésnek, a kormány és parlamenti többségről pedig elmondhatják azt, a mit a B. H. oly megkapó erővel fejezett ki.

Azt hiszszük azonban, hogy a magyarországi tanítói kar sokkal intelligensebb, sem hogy ilyen otrombán kent mézes madzag hurokján fenn akadjon. Tudni fogja, hogy a kérdéses törvényjavaslat eredetileg nem célzott egyebet, minthogy a 300 frt minimumnak az állami és községi iskolákra nézve fennálló kényszere a felekezeti iskolákra is kiterjesztessék. Ennyit célzott a törvényjavaslat eredetileg, sem többet, sem kevesebbet. Az ellenzék akart belőle 600 frtos minimumot célzó módosítvánnyal radikális fizetés emelési törvényjavaslatot csinálni, majd 400 frtossal a jezsuitapárt, holott a miniszter kijelentette, hogy a tanítói fizetések végleges radikális szabályozását nem ezen törvényjavaslat keretében czélozta, hanem hogy azt adandó alkalommal a fennforgó viszonyok alapos méltatása mellett egy más tervet benyújtása által fogja javaslatba hozni.

Ugyintén szólva a kérdéses törvényjavaslatra nem volt e perczen szükség, s hiba volt a kormánytól annak betérjesztése által a zavarosban halászó ellenzéknek alkalmat nyújtani a korteskedésre. Igenis, itt az ideje, hogy a népiskolák a tanítók megfelelő dotációja által hivatásuk betöltésére képesítsenek. De ez nem az által történhetik, hogy az állam a felekezetek iskoláit — melyek egy jó részében az iskola-fenntartó ugy, mint a tanító nemzetellenes irányban érez és nevel — kétes becsü ellenérték fejében saját iskoláink rövidítésével az idegen czélok további szolgálatára képesíti, habár csak tengődve is, ha nem az által, hogy az állami és községi iskolák tanítóinak fizetését magasabb minimumra emeli.

A felekezetekkel való paktum másodszor boszulta meg magát a kultuszminiszter politikájában. Tudvalevő, hogy a középiskolai tanároknak, mint állami tisztviselőknak azért nem emeltetett állásuk és hivatásukhoz mérten a fizetésük, mert ez által az alapítványi és felekezeti iskola-fenntartókat, kik nem lettek volna képesek hasonlóképen eljárni saját tanáraikkal szemben, zavarba hozta volna. Tudjuk, mily áldatlan mozgalom-, jogos elkeseredés- és sikeres ellenzéki izgatásokra szolgáltattott ez alkalmat. És most ugyanez ismétlődik a néptanítók ügyében. Az a 800,000 frt épen elég lett volna az állami és községi tanítók dotációját megfelelőleg emelni, holott az által, hogy amaz összeg az oláh, rác, rusnyák, sváb, tót és orthodox zsidó zugiskolák

ezrei között osztatik szét, annélkül, hogy a nemzeti irányu népnevelés lényegileg emeltetett volna, alkalom nyújtatott a tanítóságnak az elégedetlenségre, a felekezeteknek a féltékenykedésre, és a jezsuitáknak a lázításra.

Belföld.

A politikai és törvénykezési járasok.

Az ország több vidékén sokféle anomáliának képezi kutforrását az a körülmény, hogy a vármegyei szolgabírói s a törvénykezési — járásbírói — kerületek határai nem esnek össze. Törvényeink értelmében ezen anomáliák orvoslása, a politikai és törvénykezési beosztások kongruenssé tétele csak a vármegyék hozzájárulásával lehet lehetséges, a belügyminiszter felhívta, mint értesülünk, az illető megyéket, melyek némelyikében egy-egy szolgabírói kerület minden ok nélkül kétjárasbírói közt oszlik meg, hogy az ezen állapotokkal járó inkonvenienziák lehető orvoslását egyik feladatuknak tekintsék.

A közigazdasági bizottságból.

A képviselőház közigazdasági bizottsága Andrássy Tivadar gróf elnöklété alatt tartott ülésén Miklós Ödön, a bizottság eddigi előadója, ebben a minőségben bucsut vett a bizottságtól és a bizottság elnöke szívélyesen üdvözölte új államtitkári állásában. Ezután tárgyalás alá került a telepítésre vonatkozó törvényjavaslat, melynek előadója a bizottság Sztráray István grófot választotta meg, ki a törvényjavaslatot részletes ismertetés után elfogadásra ajánlotta.

Bethlen András gróf miniszter viszapillantást vet a telepítés tárgyában eddig kifejtett akcióra és vázolja az e tekintetben a jövőben követendő rendszeres eljárás tervét. A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat csak a keretet képezi és azon az alapon, mely ezzel megteremtetik, majdan tovább lehet építeni. Üdvös eredményt vár ugy a magán, mint az állami telepítésre nézve ezen törvényjavaslatról és kéri annak elfogadását.

Több hozzászólás után a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban egyhangulag elfogadta és a részletes tárgyalást pénteken, máj. 4. órákor tartandó ülésére halasztotta.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— május 4.

Kezdeté d. e. 10 órákor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Andrásy Tivadar.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gr., Molnár Antal, Hentaller Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Werkerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin gr., Bethlen András gr.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Bethly László betérjeszti a Zichy Jenő

gr. és Sima Ferencz mentelmi ügyére vonatkozó bizottsági jelentést.

Szász Károly bemutatja a kérvények 4-ik sorjegyzékét.

Annak idején napirendre tűzik.

Következik

a községi és felekezeti tanítók fizetésének tárgyalása.

A 2. §-nál

Berzeviczy Albert módosítást terjeszt be, amely szerint a korpótlék ezáltal minden tanítónak kijárjon. A szövegnek ez a módosítása félreértések elkerülése végett szükséges. (Helyeslés jobbfeől.)

Kováts Albert szerint a tegnapi szavazásból azt a vizsgálatot merithetik a tanítók, hogy ügyük mi hamarabb újból elő kerül, most akkora hódítást végzett, hogy szinte hihetetlen. Papp Elek tavaly még azzal korteskedett ellene, hogy ne válasszatok meg őt, mert ha megválasztjátok, fölemeli a tanítók fizetését. (Derűtség.) És ime, tegnap Papp Elek még szólnál is többet, 600 frtot szavazott meg. (Derűtség.) Tehát vizsgálatlanok a tanítók. Egyébként pedig reméli, hogy a tegnapi kemény lecke s a 14 szavazattöbbség után Csáky legalább a korpótlék kérdésében engedékenyebb lesz és 50 frt ötödéves pótlékot enged megszavaztatni a tanítóknak. (Helyeslés balfeől.)

Papp Elek nem emlékezik, hogy ő tanítók fizetésével korteskedett volna, de ha megtette volna, hát megtörtént. Ha azonban a nemzeti párt ellen korteskedett, annak megvan az oka. Az, hogy ez a párt akkor vette fel a „nemzeti“ nevet s akkor még nem tudták, hogy vajjon nem folytatása-e a Sennyey-pártnak? (Derűtség.)

Thold Dániel indítványozza, hogy min azok a tanítók és tanítónők, akik már öt éve szolgálnak, már 1894-ben kapják meg az ötödéves korpótlékot. Kéri az indítvány elfogadását, annál is inkább, hogy legalább így karpótolják a tanítókat, akiket tegnap oly ridegen vetettünk hátra.

Nagy István amiatt szól, hogy igyekezzék a miniszter a tanítók járulékaiknak pontos kiszolgáltatásairól gondoskodni. Ezáltal a tanítókat kellemetlen helyzetből menti ki, mert nem kell koldulniok s mert határozottabban is működhetnek. Odahaza a szülők szidják a tanítókat, mert ki kell szolgáltatniok a tanítók számára a járulékokat, már pedig azon, a gyermekek és szülők által is szidalmazott tanítók vajmi nehezen boldogulhatnak. Ajánlja ezt a miniszter figyelmébe. (Helyeslés a baloldalon.)

Madarász József sajnálattal tapasztalja a képviselők részvétlenségét e fontos tárgy iránt. Reméli, hogy a lefolyt vita hatása alatt töb-

ben is fogják követni Kecskemétnak azt a példáját, hogy a tanítónak legkisebb fizetését 600 frtban állapították meg. Különbösen pártolja Kováts Albert indítványát. (Helyeslés a baloldalon.)

Horánszky Nándor hozzájárul Thold indítványához, csak azt azzal akarja kiegészíteni, hogy az 5-öt ki nem tevő szolgálati idő is beszámíttassék.

Thold János a maga részéről hozzájárul ehhez a módosításhoz.

A vitát bezárták.

Csáky Albin gróf nyilatkozik a módosítványokra nézve. Kováts Albert módosítványát elfogadja, mert az 40 frt különbség, vagyis egészében 600,000 frt helyett egy millió, amit koncedálhatunk. (Elénk éljenzés.) A Tholdét és Horánszkyét nem fogadja el, még pedig azért, mert nem lehet kiszámítani egyhamar, hogy mennyi költséget képvisel ez a módosítás. (Helyeslés.)

Kováts Albert és Berzeviczy Albert módosításait a ház egyhangulag elfogadta, ellenben Horánszkyét és Tholdét elvetette.

A z 5. §-nál

Kammerer Ernő reflektál Madarász Imre tegnapi megjegyzéseire s helyreigazítja azt a félreértést, melybe Madarász esett, mivel hogy szólnak előadói beszédét nem kísértette figyelemmel. Kéri a szakasz elfogadását. (Helyeslés.)

Hock János a természetbeni kiszolgáltatások ellen beszél, amelyekből állandóan legrosszabb jut a tanítónak. Meg kell határozni, hogy mily minőségű legyen a termés. Erre módosítványt terjeszt be.

Csáky Albin gróf kijelenti, hogy a módosítást elfogadja. (Helyeslés.)

A ház a módosítással szavazta meg a szakaszt.

A 8. §-ban Okolicsányi László méltatlanságot lát abban, hogy a fizetéseknel a kántori fizetést is a tanítói fizetésbe számítják. Erre vonatkozólag módosítást nyújt be.

Polonyi Géza támogatja Okolicsányi módosítását. A kántori működés semmiféle organikus működésben nincs a tanítósággal. A tegnapi szavazás bizonyítja, hogy azok a szabad-elvű képviselők távol maradásukkal ő ellene foglaltak állást.

Fenyvessy Ferencz: Az nem áll!

Polonyi Géza: Ha nem áll, akkor bizony nagyon meglazulhattak a pártviszonyok. Princzipaliter fenn nem tartható, hogy a kántori fizetés a tanítói fizetésbe beszámíttassék. Figyelmezteti a minisztert egy körülményre. Már most megtörténik, hogy egyes nemzetiségi tanítóktól ígéretet vesznek, hogy a fizetésének egy részét visszaadja. Kéri utasítsa a miniszter a tanfelügyelőket a legszigorúbban, hogy az olyan visszaéléseknek gátat vessenek. Támogatja Okolicsányi módosítását.

A vita bezáratván,

Kammerer Ernő azt hiszi, nem lehetséges a kántori és tanítói állás szétválasztása, de pénzügyi szétválasztása sem. Mert hisz itt felekezeti iskolákról van szó. Kéri Okolicsányi módosításának mellőzését.

Csáky Albin gróf miniszter: A módosítást nem fogadhatja el, mert ha elfogadná, kányszerhelyzet állana fenn a felekezetek közt. A mi a visszaéléseket illeti, biztosíthatja a házat, minden erővel azon lesz, hogy visszaélés elő ne fordulhasson.

A ház többsége a módosítást elvetette.

A 9. §-nál Sima Ferencz koncidálni kéri, hogy a felekezeti iskolai tanítókra nézve három hónap alatt szintén lépjen életbe a törvényerőre jutott javaslat.

Apponyi Albert gróf a javaslattal egyáltalán ellentétben nem álló módosítást nyújt be. Hivatkozik pedig a felekezeti iskolák ellenőrzésére. Újabb törvényes intézkedések értelmében, ha valamely felekezeti iskolában háromszoros figyelmeztetés után sem érvényesül az állam akarata akkor az illető helyen községi iskola emelendő. Költségesnek tartja az eddigi szövegbe bele iktatni az ide vonatkozó 1876-iki törvényt is. (Helyeslés balfeől.)

Csáky Albin gróf Sima módosítványát nem fogadhatja el, azonban az Apponyiét szívesen elfogadja. (Helyeslés.)

Hock János akként módosítja Sima indítványát, hogy ne három hónap, hanem 6 hónap múlva lépjen érvénybe a felekezeti tanítókra nézve ez a törvény.

Csáky Albin gróf ugyanazon okokból, amint előbb ellenzi a módosítást. Ha azonban ez ellen az illetékesek nem tesznek kifogást, ő hozzájárul. (Helyeslés.)

A ház Sima és Hock módosításait elvetette.

A §. 2. bekezdésénél

Reitter János módosítást ajánl, hogy az 1868. 38. t.-cz 35. §-ának rendelkezése a felekezeti iskolákra is kiterjesszessék és úgy a hitfelekezetek, valamint azon községek is, a melyek az 5 százalékos adót ki nem merítették, tartoznak ezen 5 százalékos adót mindaddig igénybe venni, míg fizetésük a 400 frtos minimumot el nem érik.

Csáky Albin gróf miniszter: A hitfelekezetekre és a községekre nem lehet rákényszeríteni az 5 százalékos adót. A községek ugyanis csak a szükség esetén veszik és vehetik igénybe az államsegélyt. Kéri, hogy mellőzzék a módosítást.

A vitát megszakították, hogy az interpellációkra térhessenek.

Öt perc szünet után Hieronymi Károly felelt két interpellációra.

A ház a válaszokat tudomásul vette.

TARCA

— Május 5. —

A hadnagy bankárja.

[4] Irta: Ziemssen Lajos.

— Az „Aradi Közlöny“-nek fordította: Ursics Darinka. —

A vonat egy erdő kanyarulatánál eltűnt s már csak a halvány szürke füstfelhő volt látható, mely végső üdvözlést hozott Hersfeldennek, ki végre elfordult s egy hordárt hiva magához, a kis állomást elhagyta.

Az oszlopos csarnokban neki ment egy fiatal katonatisztnak, ki amint Hersfeldet megismerte, örömköltéssel nyújtotta kezét.

— Kedves Hersfelden! Ezerszer Isten hozta! Ön igazán megérdemli mindnyájunk jóvőleményét. Mindnyájan meg voltunk róla győződve, hogy kis ünnepélyünkről hiányozni nem fog, s csakugyan itt van!

A két barát szívélyesen kezét szorított egymással. „Kedves Hardt, őszintén örülök viszontlátásának. Hogy az ünnepélyen megjelenjek, belsem kívánata! Szerencsére meghívása elég korán érkezett úgy, hogy még a parádén kérhettem szabadságot ezredesemtől s aztán rögtön vonatra ülhettem. Hogyan van Werdenberg? Bizonyára pompásan érzi magát — nem? Legalább van oka rá!”,

— Bizony! A hivatalos leiraton kívül, gondolja csak, a tábornagtól még egy magánlevelet is kapott! Igazán csodálatos! Három napja ezredünk valósággal ünnepel. Az öreg egy bánik Werdenberggel, mintha hirtelen ki-

tudódott volna, hogy született herceg. Mulatságos kettőjüket együtt látni!

Az itjak oly vigan nevettek, hogy a mellettök elhaladó megálltak s önkénytelen elmosolyodtak.

— Pompás, mondá Herstelden. Képzelem az öreg! Kivetkőzött hát hagyományos gombaságából, hogy csak néha-néha támadjon fel újra. Isteni multság, Zeuszra! s minden más olymposira! De hol lakása? Távol?

— Eppen nem! Ötven lépésnyire. Atmegyünk a városnak s ott a „Szőlőben“ egy pompás kioszkban már együtt találjuk a társaságot. Különbösen még egynehány jó barátja is itt van Werdenbergnek, igen kellemes urak! Telve örömmel társuk sikerén.

— Pompás! kitünően fogunk mulatni!

— Remélem! S a következő ünnepély a maga tiszteletére lesz rendezve, igen Hersfelden?

— Arra gondolni sem lehet! Sokkal számosabban vannak a méltók, semhogy már rá kerülne a sor!

— Ami ezt illeti, én úgy hallottam, hogy főnöke igen előnyösen gondolkozik magáról s hogy kicsi harcöléstörténeti dolgozatai a „Kamerad“-ban feltűnést keltettek; de meg annak idején igen fontos ügyeket bíztak magára, s mindez jelent valamit.

— Eppen semmit! Helyettesítettem egy beteg társamat, s ezt bármelyikök tehetné volna. S ami rövidke közleményeimet illeti, azok csakugyan oly kicsinyek s jelentéktelenek, hogy azokhoz semmi reményt sem fűzhetünk!

— De majd csak kínálkozik alkalom, hogy

egy ifju valamely helyes tetteivel feljebbvalói figyelmét magára vonja s akkor lesz ismét multság! De nézze Werdenberg-e az? Mily jól áll neki a lovasok uniformisa! Jó estét kedves barátom! Jó kívánataim előléptetésedhez oly nagyon súlyosak voltak, hogy postára nem adhattam, hát magamnak kellett azokat elhoznom. Igazán végtelen örültem pajtásom, becsületesre collos alis au!

S mialatt ezeket mondta, oly hatalmasan rázták meg egymás kezét, hogy Hardt attól való féltében, hogy tán bajok esik, tiszteletteljesen kérte őket: hagyjanak fel a cselekményrel, mert társaik már úgyis kétségbe vannak esve, hogy a bowle megmelegszik a várakozásban!

Rajts hát be! csak be!

Az előcsarnokba léptek, honnan kényelmesen beláthatták a kerti pavillonban összegyűlt tiszték csoportját. Szíves üdvözlések szálltak a jöttek felé. Hersfelden csakhamar bemutatatta magát néhány magasabb rangú tisztnek, majd megújított néhány régebbi ismeretséget s kötött ujakat. Azután az ünnepelttel szemben helyet foglalt az izléssel felterített asztalnál, melynek díszét az óriási bowle képezte, mely körül egy már kissé éltesebb hadnagy szorgoskodott látszólag igen szívesen.

— Egyenesen a fővárosból jö? kérdezé Hersfeldent egy komoly, narczona kinézésű százados, miután élvezettel ivott teli pohárból.

— Igen, százados ur. Az ünnepélyről egyenesen az állomáshoz mentem.

— Ugy? Kellemes utja volt? Jó utitár-

A „Tribuna“ a magyar sajtó ellen.

— Román förmedvény. —

Arad, május 4.

(G.) Az alkotmányos magyar haza kebelében féktelenkedő nemzetiségek közötti ellentéteket mindig csökkenteni törekvő magyar sajtó ellen a legmesszebb menő impertinenciával rohant ki ma J. R u s s u S i r i a n u l, a „Tribuna“ című szennylap szerkesztője egy „nyílt levél“ alakjában, a melyet B a r t h a Miklós orsz. képviselő és lapszerkesztőhöz intézett múlt hó 25-én tartott parlamenti beszéde alkalmából.

Nem foglalkoznánk az ügyvel, ha a „nyílt levél“ nem olyan hangon volna tartva, a melyen nemcsak a magyar ember, hanem a hazai románság mérsékelt és hazafias részese is föltétlenül megbotránkozik, mert nem tartjuk embernek azt, a ki csak egyszer is megtagadja a maga nációját s mert nem akarjuk hazánk nemzetiségei között az ellentéteket még élesebbé tenni, de most, midőn a tuzók organumának szerkesztője a legvakmerőbb leplezetlenséggel — s nem, mint eddig, suba alól — támadja meg a magyar sajtót, fel kell hogy emeljük tiltakozó szavunkat.

Fel is emeljük, Nem azért, mintha védelemre volna szüksége a magyar sajtónak a förmedvényvel szemben, hanem azért, hogy megmutassuk a hazafias románoknak, minő eszközökkel szítja a szennysajtó a könnyen hívők, a tájékozatlanok gyűlöletét a magyar sajtó ellen.

A nyílt levélben a B a r t h a részéről hangoztatott gyávaságát igyekezik a „szerkesztő“ czáfolgatni a román hírlapíróknak. Hivatkozik négy román hírlapíróra, akik két hónaptól másfél évig „ültek tömlőczben és közönséges rabságban.“

No ahhoz nem nagy bátorság kell, hogy valaki lakat alá kerüljön, s hogy oda került, azzal bizony legalább is nagyon naiv dolog dicsekedni, mert mindenki tudja, hogy minő lehetett az a sajtóvétség, a melynek meggyalázó börtönbüntetés volt a megtorlása.

A következő passzus csupa olyan panaszkat tartalmaz, a melyeket ma már józan eszű

sak? Különbön átkozottul unalmas, igen egyhangu tájék!

— Keveset láttam én belőle százados ur. Erdekes társalgás közben megfedekezünk mi ilyesmírók.

— Hah! tehát ugy! Kellemes társaság tehát! Szellemes hölgyek talán? Némely embernek óriási szerencséje van ilyenekben. A legpompásabb kalandokat élük át két kilométernyi úton.

Hersfelden nevetett, férfiasan szép arcát gyenge pir borította el. Ehhez igazán különös szerencse kell. Ami engem illet, kis bankárossal találkoztam s utazásunk alatt üzleti dolgokról beszélgettünk, s így elég gyorsan telt el az idő.

A százados tágranyított szemekkel nézte Hersfeldent, mintha nem binne füleinek. Bankárja? Istenemre! ez nagyszerű! Gratulálok! Sohsem voltam oly szerencsés körülmények közt, hogy egy bankárt foglalkoztassak. De kitűnő lehet! Tan nála vannak elhelyezve megtakarításai, igen?

— Mindenesetre!

— Minden szentekre! Maga a legkülönösebb fiatal ember, ki ő Felsőge szolgálatában létezett! Hallották-e Werdenberg, Falkstein, Perglas? Oh még létezik a földön erény! Egy fiatal hadnagy, ki bankárt foglalkoztat megtakarított pénzével, s ki egy utazást üzleti dolgok megbeszélésére fordít. En ilyet még soh'sem hallottam.

(Folytatása következik.)

embernek komolyan venni és czáfolgatni is nevetséges volna.

Elmondja a magyar sajtóról, hogy nem a közszabadságot szolgálja, hanem a policziát s hogy denuncziál felfelől is, lefelől is.

Nem akarjuk ezt az állítást kvalifikálni, csak rámutatni kívánunk arra a misszióra, a melyet a magyar sajtó betölt, hogy annál élesebb legyen a különbség azzal a hivatásszerűleg üzött hajszával szemben, melyet a szennysajtó folyton-folyvást s egyre növekvő szemérmelenséggel elkövet.

A magyar sajtó — eltekintve a pártszempontoktól — osztatlanul, részrehajlatlanul szolgálta és szolgálja mindig a magyarság, a hazafiság, a közszabadság ügyét.

Mit tesz a szennysajtó?

Elvezi azokat az előnyöket, melyeket Magyarország alkotmánya minden nemzetiségnek biztosít s mégsem tudja, mert nem, is akarja, elválasztani a sajtószabadság adta jogukat a sajtószabadság beképzelt jogtalanságaitól.

Végeredményében megeszi a magyar kenyeret s viszonzásul izgat, lázít a magyar állameszme ellen s nem átallja förmedvénye végsoraiban kijelenteni:

„Elmultak az idők, a melyben élhettek a vérmes reménnyel, hogy bennünket magyarokká tegyenek; valamint a hazafiságot sem önökhez fogunk járnai tanulni.“

Pedig bizony nagyon rájuk férne, hogy eljöjjenek, mert maguktól soha sem fogják megtanulni, mint kell szeretni azt a hazát, mely nekik életet, jogokat adott; s nem fogják megtanulni soha, hogy hogyan kell használni a saját nemzetiségükhöz tartozó magyar honpolgároknak.

Ne higyjék, hogy a lázítás, a magyar-ellenes izgatással elhintett konkoly soha sem fog felburjánzani, mert és ha felburjánzik, rájuk fog hárulni a beláthatatlanul súlyos következményekért a felelősség, fel fog világosodni a félrevezetett tisztességes román s keserűen fogja megbosszulni magát azokon, akik boldogulás helyett a romláshoz vezették.

A förmedvény a következő jelszóval végződik:

„Semmit sem önöktől és mindent ellene a beteges áramlatnak, a melyben usznak.“

No ez a semmit mondó jelmondat rosszul van stilizálva, mert hiszen nem mi uszunk beteges áramlatban, hanem önök usznak.

S az önök beteges áramlatának megszűnését nem a mi gyűlölködésünk gátolja — mert hiszen mi nem gyűlöljük, csak sajnáljuk a tévelygőket — hanem az önök hazafiatlansága, a melylyel a saját nemzetiségüket terrorizálni akarják.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 762.6 mm., délután 2 órakor 762.6 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 12.2, délután 2 órakor C° + 14.2. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4. délután 2 órakor DK. 2. Felhőzet: reggel borult, délután borult, esős. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 5. —

Változó felhőzet. — Helyenként esapadék. — Hőszűlés. — Széles.

H I R E K.

Május 5. Péntek. Róm. kath. naptár: Pius pápa. — Protestáns naptár: Pius pápa. — Görög-keleti naptár (április 23.): György. — A nap kél 4 óra 39 perczkor, nyug szik 7 óra 16 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Az „Aradi Közlöny“-re előfizethetni bármely naptól, egy óra 1 forintjával, vidéken postai széküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fűrdődény alatt a kiadóivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny“-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja. Levelezőlapon nyilvántott kívánságra a kiadóivatal a lapot 8 napon át díjtalanul bárkinek megküldi.

A hivatalos lapból. A király B i e g e l e b e n R ü d i g e r rendkívüli követnek a chinai, japáni és siámi udvaroknál meghatalmazott miniszternek F e r e n c z J ó z s e f r e n d nagykeresztjét adományozta.

A király Aradmegyében. E czim alatt a helyi lapok téves információon alapuló közlései utján a fővárosi lapok csaknem kivétel nélkül azt a hirt kozták, hzgy az idein a gygyakorlatok Aradmegyében fognak lezajlani Borossebes és Gurahoncz környékén, s hogy az okon Ő felsége a király is jelen lesz. A jól értesült lapok még a király és kíséretének lakhelyét is kijelölték. Most — mint legmegbízhatóbb forrásból értesülünk — a király lejöveteléről még korai beszélni, mert még a hadgyakorlatok színhelye nincsen megállapítva. Igaz ugyan, hogy ez ügyben a hadtestparancsnokság részéről felterjesztés történt, de erre még ezideig legmagasabb helyről válasz nem érkezett. Így a teljes pozitívással megírt hirre vonatkozólag kijelenthetjük, hogy az minden alapot nélkülöz.

Uj püspökök. D e s s e w f f y Sándor püspök tegnap reggel Budapestre utazott. Egyházmegyénk püspöke ez alkalommal fényes funkcióban vesz részt. Cs e l k a Nándor budapesti érseki helytartót ugyanis f. hó 11-én, áldozó csütörtökön V a s z a r y Kolos hercegprímás püspökké szenteli D e s s e w f f y csanádgyházmegyei és báró H o r n i g Károly veszprémi püspök segédlete mellett. Ugyanekkor avatják püspökké J u n g Lajos váci kanonokot is. Mindkét ünnepély a budapesti belvárosi templomban megy végbe.

Hull a magas egekből! Igen, hull az áldás, az — eső. Sűrű, nehéz cseppekben kezdett el sirti a neki kesergett idő, s végül megemberelte magát s bőségesen hullatta gyümölcsfakasztó sugarait. Egy rossz vicczeket gyártó gazdaember megis jegyezte:

— Esik az aranykorona, de majd csak június végén lehet fölszedni.

A laikus népek ugyan rosszalólag veszik tudomásul a májusi lucspocst, de a gazdák ajkán igaz, hálaadó fohász rebeg a rég várt vendég megérkezéte. Tehát a helyzet szignaturája ez:

— Zapor eső, sűrű eső hull a magas egekből!

A hadtestparancsnok Aradon. W a l d s t ä d t e n báró, hadtestparancsnok — mint már jeleztük — városunkba érkezett, s tegnap tartotta meg a csapatszemplét. A kora hajnali órákban vonult ki az ezred s egy üteg tüzéség a Zádorlak alatt elterülő nagymezőre, hol megtartotta a hadtestparancsnok a szemlét, s minden tekintetben megelégedésének adott kifejezést. A szemlét a mai nap folyamán folytatja Waldstädten. Délben a tisztikaszinó helyiségében pazar menüvel bankettet rendezett a tisztikar, melyen a hadtestparancsnokon és ne-jén kívül a honvédség, nemkülönbén a háziezrednek ugy tartalékos, valamint tényleges állományban levő tisztjei megjelentek nagyobbára nejeikkel együtt. Az ebéden — mely 4 óra után ért véget — számos lelkes felköszöntőt mondtak a királynak, s W a l d s t ä d t

tenre. A hadtestparancsnok ma este hagyja el városunkat.

— **Kozma-émlék Mezőhegyesen.** Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a minisztérium költségén Mezőhegyesen emléket állítat fel a nemrég elhunyt Kozma Ferencz miniszteri tanácsosnak, a ki a magyar lótenyésztés felvirágoztatása körül rendkívüli érdemeket szerzett. A miniszter az emlék készítésével Zala György szobrászt bízta meg, a ki már a tervezettel elkészült. E szerint az emlék egy dombra épülő félkör lesz. A középre jön Kozma mellszobra a háttérbe nagyobb kölapra egy dombormű, mely a Kozma életének egyik érdemes jelenetét örökíti meg.

— **Csabaváros kegyura joga.** Csabai levelezőnk jelenti: Csaba városa valószínűleg perbe száll Schlauch nagyváradai püspökkel, a miért a rátkmált patronátusi jog terheit még mindig viseli. A pör előtt Radnay Farkast a káptalan tagját, püspöki megbízottat Csabára várják, hogy a harmadik egyezkedő tárgyalást megejtsék. Egyességre kilátás nincs.

— **Kitüntetett százados.** Megirtuk pár nappal ezelőtt, hogy a király Schönfeld Adclf báró századost, az aradi háziezred tisztikarának rokonszenves tagját, a hadseregnél szerzett érdemeiért a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A rendjel tegnap érkezett meg, s azt Waldstäden báró tábornagy a tisztikar jelenlétében, szép beszéd közben saját kezűleg tűzte fel a kiváló katonára mellére. Beszédje folyamán megdicsérte Schönfeld századost, s amaz óhajának adott kifejezést, vajha a tisztikarnak minél több tagja szerezne a magas kitüntetésre érdemeket.

— **A huszonöt krajczárosok.** Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a huszonöt krajczáros ezüst pénzt mátol fogva magánosok nem kötelesek elfogadni; csak az állami pénztárak fogadják el még azt rendes pénz gyanánt.

— **Változások az ügyvédi kamarában.** Az aradi ügyvédi kamara jelenti, hogy Joneszku Lázár aradi ügyész, s volt megyei tisztifőügyész, elhalálása folytán a kamara lajstromából törölte, s irodája részére gondnokul Páris Lajos dr aradi ügyvédet rendelte ki. Továbbá Román István dr ügyvédet Nagy-Halmagy székhelyi az ügyvédi lajstromba folytatólag felvette.

— **Szeged város új plébánosainak,** Varga Ferencz belvárosi és Jászay Géza szeged-rókusi plébánosoknak megválasztását Dessewffy Sándor püspök helyben hagyta, illetve megerősítette.

— **Negyvenéves jubileum.** Némethy Károly, az aradi tanítók nesztora a folyó évben tartja meg osztályával a negyvenedik évzáró vizsgálatot. A népnevelés rögzös pályáján eltöltött negyven év minden egysége Némethy hivatottságát bizonyítja. Mint hírlík, az idei évzáró vizsgáján volt tanítványai nagy számmal fognak megjelenni s lelkes ovációkban fogják részesíteni a népnevelés a derék bajnokát. A jubileumi vizsgálaton a felettes hatóságokat Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, iskolaszéki elnök és Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő képviselik.

— **Asszonybosszu.** Lakatos Szöcs Julia kládovai parasztasszony — mint levelezőnk írja — megsebezett, vérző nyakkal állított be a kládovai bírósághoz. Elpanaszolta, hogy saját hitvese törtéte ellen, ki a múlt éjjel egy élesre fent szekerével beakarta váltani régi szándékát, és csak kétségbeesett dulakodás árán tudta életét megmenteni. Megindították a vizsgálatot, de mikor a férjét le akarták tartóztatni, kiderült, hogy az asszony maga sebezte

magát, hogy csapodár férjét ártatlanul vádolhassa. A vádaskodó asszonyt elfogták.

— **Katonai lóvásár.** Ma lesz az úgynevezett katonai lóvásár, mely rendszerint igen népes szokott lenni. Ezen a vásáron szedik össze a romániaiak a hadsereg számára szükséges lovakat, melyek a mi katonáink számára aligha válnának be. No de ők meg vannak ezzel is elégedve.

— **Az öngyilkosjelölt zsvány.** Nehány hét előtt Engel Benó, a nagyváradai garnizon-áristomban, az összetört békó vasdarabjával fölmetszette ereit. Öngyilkossági kísérletét idejekorán észrevették s az orvosi gyógykezelés visszaadta az életnek, melynek egy részét az aradi várbörtönben fogja eltölteni. Engel teljesen felgyógyult s erős fedezet kíséri az aradi várba, melyben négy esztendőig fog raboskodni az elkövetett bűnökért.

— **Lázadás Monyásán.** Rázel István, a Wenkheim Frigyes grófi uradalmak borossebesi igazgatója fenti című hírnöknek helyesbítésére kért fel beunünket. Készséggel teszünk eleget a kérelemnek, mert a helyesbítésben foglalt tényállás a lázadás valódi okát magyarázza meg. Az uradalom ugyanis a múlt évben Monyásza községgel szerződést kötött, melyben a vasut által kisajátítandó két hold hasznavehetetlen földért 1000 frtot ajánlott fel és 10 évig ingyen legeltetési jogot biztosított a község lakosainak, de viszont kizárta a legelőről a kecskéket. Midőn ápril 23-án a pályatesten a sineket le akarták rakni, 30—40 monyászi ember, a kinek csak kecskéje van, a munkát meggátolta és azon képtelen követeléssel állott elő, hogy az uradalom a vasut fennállásáig a lakosság összes jószágára részére adjon legelőt. Ezt megadni annyi lett volna, mint a birtok rendelkezési jogáról örök időkre lemondani. Az uradalom a követeléssel szemben a méltányosság alapjára helyezkedett — bár mereven ragaszkodhatott volna a szerződéshez — és nemcsak a kecskék, juhok és sertések legeltetését engedte meg, hanem a békeség kedvéért még második 10 évre is biztosította a községnek csekély bérösszegért a legeltetés jogot. Így egy hold hasznavehetetlen föld az uradalomnak 1000 frtjába került. Olyan méltányos és drága kisajátítás az, melyhez hasonló aligha történt. Mégis a nép egyre az örök időkre érvényes legeltetési jogot követelte, mire megtörtént a hivatalos beavatkozás s a csendörök az izgatokat szétoszlatták. Másnap a monyásziak két kézzel fogadták el az uradalom régi szerződését és új ajánlatát s az izgatók által nyugtalanított nép a vasut tovább építéséhez ismét hozzáfogott. A béke teljesen és bizonyára véglegesen helyreállott.

— **Uj bíró.** A király ö Felsége az igazságügyminiszter előterjesztésére Nizsalovszky Endre szegedi kir. törvényszéki jegyzőt — mint levelezőnk írja — a b-c-sabai kir. járásbírósnál megürült albirói állásra nevezte ki.

— **Öngyilkosság.** Nagy-Pélen — mint levelezőnk írja — Lupás Tódor Györgye tegnap felakasztotta magát istállója gerendájára. Tettének oka gyógyíthatatlan betegség.

— **A fejét furta keresztül.** Az öngyilkosságnak egy eddig kevésbé kultivált módjával emésztette el magát Szenie Mihály. Oroszában a határban kóválygott, midőn elébe akadt az egyik határcsász, Varga István. „Milyen verkje van a puskának”, kérdezte Szenie, „add csak, hadd nézzem meg”. A csász gyanútlanul odaadta a fegyvert, a puszkavessző csőben volt eldugva. Szenie nyomban koponyájához támasztotta a fegyvert és a lábával elsütötte. A vessző átfurta koponyáját és mindkét oldalon kilátszott a vége. A császre oly megrendítő volt a látvány, hogy azóta folyton rémképeket lát.

— **Sok a szegény ember.** Valóságos emberáradat lepte el tegnap délután a városház földszinti folyosóját. Rongyos, félig nyomorék alakok lézengtek a főkapitány ajtaja előtt s várták a — felülvizsgálatot. A város szegényügyi bizottsága tegnap döntötte el, hogy kik részesülnek további segélyezésben, melyre Arad városa évenként 30,000 frtot vesz tel budgetjébe. Elintézés alá került azonkívül a dajkaságban levő gyermekek sorsa is, így azokat, kik már megnövekedtek, s munkaképesek, ipartanodába, esetleg mesterségre adják. Ezek az emberek képviselték a „földalatti Aradot.”

— **Sulyos ebmarás.** Kisjenőn — mint levelezőnk írja — tegnap reggel Nagy Gyula 10 éves András nevű fiát egy eb sulyosán összemarta. A kutyát felboncolták s rajta a veszettséget határozottan megállapították. Ha a fiu életben marad, felküldik Högyes tanár budapesti Pasteur-intézetébe.

— **Üzleti körlevél.** Ransburg M. és Fia aradi bornagykereskedő cég körlevelében közli, hogy a cég Ransburg Zsigmond beltág elhunytá folytán nem szenved változást.

— **Anyagyilkosság.** Klokotics krassószörénymegyei községben, Uzun Arkadia oláh földműves magánál tartotta elaggott édes anyját. Az öreg asszony azonban terhére volt s hogy megszabaduljon tőle, ágyában megfojtotta. A szörnyeteg fiu ezután, hogy a gyanút elhárítsa magáról, maga ment el a bírósághoz és ott azt adta elő, hogy haza térve már halva találta anyját ágyában. A megindított vizsgálat konstataulta, hogy az öreg asszony nem természetes halállal mult ki, hanem megfojtották és Uzun Arkadiát a lugosi törvényszéknek adták át.

— **Ebmarás.** Lapunk tegnapi számában e czimen irtuk meg, hogy Hammermann Netti varrónót ó-vártéri lakásán a saját kutyája megmarta, s rajta veszélyes sebeket ejtett. Az ebet tegnap állatorvosilag felboncolták s konstataálták, hogy veszett volt. Hammermann Nettit még tegnap felszállították a Högyes-féle intézetbe.

— **Öngyilkosjelölt leány.** K. J. 16 éves aradi leány tegnap meg akarta magát mérgezni s kékkő-oldatot ivott. A tett észrevétele után rögtön Leitner Ernő dr kerületi orvosért futottak, ki ellenszert adott a leánynak, a mitől jobban is lett. Tettének okául anyjával való czivakodását mondják, ki — észrevéve a leány bűnös hajlamait — roppant szigoruan ügyelt reá, s e miatt már több ízben volt veszekedés közöttük.

— **Pályázatok.** Az állami kezelésbe veendő lugosi főgymnáziumnál a magyar és latin nyelvekre két tanári állás, a nagyszabeni állami főgymnáziumnál a magyar és latin nyelvekre egy tanári állás.

— **Apró hírek.** Kéthétig tartott a földrengés Szerbia csibegováczi kerületében; a rázkódás rendszeren éjjelenként ujult meg, kárt azonban nem okozott. — A május elsei kravall ügyében Párisban letartóztatott egyének fölött ma akartak törvényt ülni a rendőrségnél, de a tárgyalást e hó 12-ére halasztották el. — Megugrott a foházsból Adott, a hirhedt váltohamisító, a kit a chikagói hatóságok ki akartak szolgáltatni az osztrák hatóságoknak. — Szabadon bocsátották azt a három német hirlapíró, a kik Chikagóban a világkiállítás megnyitásakor, a nagy tolongásban, az elnöki emelvényre léptek. — Huszonkétezer munkás strájkol Ohio-ban, mert a követelt 5 százalékos bérfelemelést megtagadták nekik. — A kolera a franciaországi Lorient helységben tényleg pusztit, mint azt az állami közegészségügyi tanács hivatalosan konstataulta. — Nagy vizáradástól tartanak Amerikában, különösen a Misszissipi mentén. — A „Moltke” gyakorlóhajó csónakának, mint Kielből távirják, a „Helene” gőzhajó neki ment. Hir szerint több tengerésznövendék a vízbe fullt. — A Dunagőzhajózási társaság kétszáz munkása sztrájkol Bécsben, mert nem kapták meg a kívánt béremelést. — Klokoticsán Uzun Arkadia földműves elaggott édes anyját néhány nap előtt megfojtotta. A borzalmas tettet azért követte el, mert nem akarta anyját eltartani. Az anyagyilkost letartóztaták. —

A k i k i n d a - b e c s k e r e k i vasutvonalon egy Romanov Mária nevű harminczhét éves asszony véletlenül a robogó vonat kerekei alá került és szörnyet halt.

H y m e n.

Komjáthy János, a győr-sopronyi színház igazgatója e hó 7-én esküszik örök hűséget Budapesten Z á v o d s z k y Teréznek, az a r a d i színtársulat v o l t drámai primadonnájának, a ki most Krecsányi színtársulatának tagja.

Gyászrovat.

† Hügel Péter volt a r a d i járásbirósági albiró utóbb lugosi törvényszéki bíró, mint részvétellel értesülünk, Bogáron elhunyt. Hügel Péter még csak 39 éves volt és egy év előtt elvesztette a nejét. Azóta folyton emésztette a bánat forrón szeretett neje után. Az aradi és lugosi társadalom egyik legkedveltebb tagját vesztte el benne. Hügel január hónap óta szabadságon volt betegsége miatt. Holttestét tegnap szállították Lovrinba s helyezték örök nyugalomra a családi sírboltban. Halálát 5 éves kis leánykaja gyászolja. A gyászbeszéd híre Aradon is széles körben keltett mély részvétet. Nyugodjék békében.

† Sándor Jakab aradi borkereskedő, mint részvétellel értesülünk, tegnap délelőtt hirtelen elhunyt 46 éves korában. Váratlan halálát agyszélhűdés okozta. Temetése ma megy végbe. Béke hamvaira.

Egyletek, Társulatok.

(*) A Kölcsey-egyesület könyvtára ma d. e. 10—11 óra között van nyitva 11—12 helyett.

(*) Az aradi kaszinó egylet szombaton, május hó 6-ikán, délután 4 órakor új helyiségében (Vass-szálloda, földszint) rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság. T á r g y: igazgatóság, választmány és tiszti kar választása. A közgyűlés után este ismerkedési bankett lesz. Kik a banketten részt akarnak venni, előjegyezhetik magukat D o m o n k o s Testvérek urak czukrászdájában és V a s s Mátyas urnál. Egy teríték ára 1 frt 50 kr.

Az aradvidéki tanító-egylet XXIV. évi rendes közgyűlését május 22., 23. és 24-én tartja B u t t y i n b a n. Aradon, 1893. május 2-án Márai Mátyas, egyesül. elnök. Schrott György, egyesül. titkár.

T á j é k o z t a t ó. I n d u l á s Aradról az arad-körösvölgyi vonattal május 22-én, reggel 6 óra 45 perczkor. A nem Aradról induló résztvevők felkértenek, hogy a bevonulás imponzánsá tétele céljából az itt jelzett vonattal csatlakozni sziveskedjenek. M e g é r k e z é s boros-sebes-buttyini állomásra 11 órakor d. e. Bevonulás, elszállásolás, tisztelgések és d. u. 1 órakor ismerkedő társas ebéd a buttyini kaszinó helyiségében. Egyesületi tagok részvételi díj fejében s a hangversenynyel egybekötött tánczestélyre belépésért 1 frtot, nem tagok belépti-díja a hangversenyre és táncmulatságra 1 frt. Családjegy 2 frt. A hangverseny 22-én, esti 8 órakor a Zóna vendéglő dísztermében. Bankett május 23-án leend d. u. 1 órakor a „Zóna vendéglő“ dísztermében. Egy teríték ára (négy tál ételből álló ebédért bor nélkül) 80 kr. Más alkalommal történő étkezések étlap szerint.

Közgyűlési tárgysorozat. Május 22-én, d. u. 3 órakor előértekezlet a Zóna vendéglő dísztermében. Az előértekezlet tárgyai: a) a közgyűlési tárgysorozat megállapítása; b) pénzügyi és könyvtári számadások megvizsgálása; c) költségvetés megállapítása. Május 23-án, d. e. 9 órakor disz-ülés az előértekezlet helyén. Ezen ülés tárgyai: a) disz-elnök és jegyzők választása; b) küldöttség a disz-elnök meghívására; c) elnöki megnyitó; d) értekezések, felolvasások. A disz-ülés befejezése után a rendes közgyűlés megnyitása. Ezen ülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentések. 3. A „Társház“. 4. Faiskola kérdése. 5. Szemléleti eszközök bemutatása. 6. Felolvasások. 7. Indítványok. (Alapszabályok módosítása.) Indítványok legkésőbb az előértekezleten írásban nyújtandók be. 8. Tisztújítás. Déltán 1 órakor bankett. Május 23-án, d. u. iskolák megtekintése; kirándulás a vizesztó- és műmalom-

hoz. Május 24-én, d. e. 9 órakor a közgyűlés esetleges folytatása. F i g y e l m e z t e t é s. Az egyesületi közgyűlésen részt venni akarók felkértenek, miszerint ez iránti szándékukat május hó 12-ig V l a c s i l Károly egyesül. pénztárosnál jelentsék be; a rendes tagok egyúttal a részvételi 1 frt díjat s a bankett árát 80 krt, az itt kitett határidőn belül küldjék be, hogy az elszállásolás, részvételi, bankett és hangverseny-jegyek, valamint a vasúti kedvezményesszemély és podgyászra vonatkozó mérséklési utalványok kellő időben kézbesíthetők legyenek. A r e n d e z ő b i z o t t s á g.

— Az aradi dalegyesület szerdán este tartotta Zemplényi Sándor elnöklete alatt rendes választmányi ülést, melynek ez egyesület 25 éves jubileumára vonatkozó intézkedések megbeszélése képezte a főtárgyat. A jubileum o r s z á g o s s á terveztetik s nagy dalünepélylyel egybekötött tánczvigalom lesz a befejező rész. Az ezelőtt 25 évvel alakult dalegyesület alapító tagjai közül a még jelenleg élőket J a n k a y József, C z i g l e r Sebő és R i t t Alajost tiszteletbeli tagokká, K e r t a y Ede volt karmestert első tiszteletbeli karmesterré választotta egyhangulag a gyűlés. Elhatározták továbbá, hogy az egyesület pünkösdi hétfőjén a városligeti nagy tereben tánczvigalmat rendez jubileuma költségeinek fedezésére. Végül öt új tag vétetett fel, amikor is a gyűlést elnök berekesztette.

Színház, irodalom és művészet.

* A színházi zene Nagyváradon. A szerződés dacára visszavont katonai zenekar miatt egy jó színházi zenekar szerződöttségig, — mint Nagyváradról írják — a színpadon egészen a régi jó idők muzsája: a dráma lesz az uralkodó. Ez a korlátlan uralom azonban nem tart már sokáig. L e s z k a y András színgazgatót tegnap táviratilag értesítette Barna Izsó karnagy, hogy a fővárosban sikerült egy olyan zenekart toborozni, mely az igényeknek teljesen meg fog felelni. Értesítése szerint ez a zenekar pótolni fogja a katonai zenekart. Néhány nap múlva tehát a nyári színpadba akadálytalanul bevonulhat a kaczagó Muzsa. Ez a zenekar fog az őszi szezon alatt az a r a d i színházban is játszani.

* Aradi színészek Budapesten. Az aradi színház tagjai közül számosan szerződtek el Budapestre. Így K r e c s á n y i társulatához G ó t h Sándor, H a r a s z t i Hermin, a városligeti színpadban, F e l d Zsigmondhoz S z i k l a i Kornél, C z i r o k Róza, H a j d u István és neje. Krecsányinál az előadások már megkezdődtek, a városligeti színpad pedig e hó 14-én nyílik meg. Somlóné V a d n a y Vilma pedig — mint már jeleztük — többször fog vendégszerepelni a fővárosban.

* Színészet Csabán. B a l o g h Gusztáv jónévű kis direktor társulata a közönség pártfogása mellett működik. A színház — mint levelezőnk írja — csaknem mindennap megtelik. A direktor azonban a műsor összeállítására kevés gondot fordít, s inkább csak a „fene irodalom“ termékeivel óhajtja a publikum műpártolását ebrelésben tartani. A társulat kedvelt tagjai K e s z t h e l y i Irén, S i p o s Gizi, S z a r v a s i Soma, S z e r d a h e l y i Ferencz. E két utóbbi az aradi közönségnek is jó ismerőse.

Törvényszék.

§ Elnapolt végtárgyalás. Tegnapra volt kitűzve az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt a silingyiai kettős gyilkosság bűnügyének, a melyet lapunkban már több ízben és kimerítő részletességgel ismertettünk, a végtárgyalása. A törvényszék Z u b o r Gyula elnöklete alatt F ö l d e s János és K ö l l e r János tagokból és L á s z l ó Izor jegyzőből alakult. A vádhatóságot S i m o n Akos kir. alügyész, a védelmet B a r a b á s Béla dr, R o s e n b e r g Károly dr, P l o p u György dr és T a r j á n y i Vilmos aradi ügyvédek képviselték. A kihallgatott tanúk és csendőrök a csendőrök előtt tett beismerő vallomást igazolták. Sem a tanúk, sem a vádlottak nem tudják megnevezni azt a csendőrt, a ki állítólag veréssel kényszerítette vádlottakat a végtárgyalás során visszavont beismerésre. Minthogy a törvényszék a tárgyalásról elmaradt S c h ä f-

fer József és M a r k o s János tanúk kihallgatását is szükségesnek találta, a v é g t á r g y a l á s t ismét elnapolta. Mint hírlik, a szenzációs bűnper végtárgyalását rövid határnapra ismét kitűzik.

§ Lukácsiu, a rágalmazó. Mikor L u k á c s i u Lászlót, a hazaáruló pópát az alsó-fernezei dinamitmerénylet dolgában mint tanút kihallgatták, szószerint ezt mondta:

„Az egész dinamitmerénylet komédia, melyet a kormány tudtával és beleegyezésével a körjegyző követett el, mert kompromittálni akarták a románokat.“

E vakmerő rágalomért a szatmári törvényszék Lukácsiuat perbe fogta s a tárgyaláson két havi fogságra ítélte. A végtárgyalásra tudvalevőleg a szegedi államfogházból kísérték el, ahol izgatásért egy évet kell ülnie. Innét küldte el a törvényszékhez terjedelmes felelőbeszédét is, melyben keservesen panaszkodik az ítélet súlyos volta ellen. A debreczeni királyi tábla viszont enyhének találta a büntetést s fölemelte négy hónapra s még 300 frt pénzbüntetésben is elmarasztalta a vádlottat. Ma foglalkozott az esettel a kir. kúria, mely mindenben jóváhagyta a másodbíró-ság ítéletét.

Táviratok.

A király itthon.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) A király ma szemlét tartott a helyőrség felett esőben s meglegedését fejezte ki. A tömeg megéljenezte.

A ház munkarendje.

Budapest, május 4. (Saját tud. táv.) Az országgyűlés legközelebbi munkarendjét és nyári szünetelését illetőleg ma volt a ház elnöke s a pártok vezetői között a megbeszélés.

Az eddigi megállapodások szerint a képviselőház a nyári szünet megkezdése előtt a summás eljárásról, a fizetési megmaradásokról és az igazságügyi palota felépítéséről, továbbá a dunai hidak kiépítéséről szóló és a bizottságokban már letárgyalt más apróbb törvényjavaslatokat fogja tárgyalni, sőt ha az idő megengedné, a műborgyártásra vonatkozó javaslatot is napirendre veszik.

A szünet mindenekelőtt pünkösdi előtt kezdődne, mert a kormány óhajta szerint a delegációk már május 25-re hivatalnának össze, hogy a közös költségvetés albizottsági tárgyalása már június hó első napjaiban megkezdhető legyen. Az őszi ülésszakot a kormány szeptember 20-án szándékozik összehívni és ez alkalommal az 1894-iki költségvetést is előterjeszteni, melynek bizottsági tárgyalása közben a házban az egyházpolitikai javaslatok kerülnének napirendre.

A pártok ma este beszélnek meg ezt a programot.

Árvizveszély.

Budapest, május 4. (Saj. tud. táv.) Kínában a Sárga folyó több várost és ötszáz falut elpusztított.

Gyújtó villám.

Mohács, május 4. (Saj. tud. táv.) Villámlás volt ma jégesővel s a villám egy házat meggyújtott.

Elhunyt horvát költő.

Zágráb, május 4. (Saj. tud. táv.) B o g o v i c s Mirko miniszteri tanácsos, híres horvát költő, meghalt.

A német katonai javaslat.

Berlin, május 4. (Saj. tud. távirata.) Mint a Tageblatt írja, nagyon kevés kiállítás van rá, hogy a Huene-féle javaslatnak a többséget megszerezni lehessen. A cenzurpárt tagjai közül legfőlegben tizenegyen, a szabadelvűek közül talán ketten fognak a javaslat mellett szavazni. A lengyelek kivétel nélkül a javaslat mellett szavaznak, szavazatukat azonban ellensúlyozzák az elzásziak és a pártonkivüliek. Az ügyek ily állása mellett a birodalmi gyűlés felosztása kikerülhetetlen.

Berlin, május 4. (Saj. tud. távirata.) A konzervatív párt este értekezletet tartott, hogy a katonai javaslattal szemben követendő magatartását végleg megállapítsa. A szónokok többsége kijelentette, hogy előnyt adnak ugyan a kormány javaslatának, de végül mégis abban állapodtak meg, hogy Huene javaslatára szavaznak, ha a szavazás első sorban a kormány előterjesztésére történik. A párt álláspontját Mantenzell fogja képviselni; de szólanak még Hammerstein és Hackdorf is. — A szabadelvű párt tegnap szintén a katonai javaslattal foglalkozott s hosszú és éles vita után a javaslat elvetését határozták el.

Berlin, május 4. (Saj. tud. táv.) A császár a katonai javaslat esetleges bukására felhatalmazta Caprivit, hogy a birodalmi gyűlést feloszlassa.

A nihilisták keze.

London, május 4. (Saj. tud. táv.) Krimben a czári pár kocsijából Xenia nagyhercegnő, egy hidon áthajtva, a kocsi valamelyütt a folyamba zuhant. Nagy nehezen szabadították ki. A nihilisták művének tartják s titkolják.

A lázadás vége.

Madrid, május 4. (Saj. tud. táv.) Kuba szigetén a lázadó főcsapatok meghódoltak, a fölkelésnek vége.

Dodds tábornok visszatérte.

Páris, május 4. (Saj. tud. távirata.) A kormány elrendelte, hogy a Thibet-gözös, mely május 9-én érkezik vissza Dodds tábornokkal, ne Marseille-ben, hanem Toulonban kössön ki, mert ott fogadtatásánál zavarásoktól tartanak.

Megugrott bankfőnökök.

Páris, május 4. (Saj. tud. távirata.) A Comptoir Parisien bankház főnökei szombat óta eltűntek. A cég többeket négy-öttszáz ezer franknyi összegek erejéig károsított meg; a passzívák összege még nincs megállapítva.

Oroszország tavasza.

Pétervár, május 4. (Saj. tud. táv.) A jég megindult s Jranovszknál két gőzöst összetört és többet megrongált.

Megrepedt vitzartó.

Newyork, május 4. (Saj. tud. táv.) Levisstonenal a vitzartó megrepedt, tömérdek a kár.

Közgazdaság.

— Időjelzés Magyarországon. A meteorológiai állomások részére a minisztérium utasítást is adott, melyből közöljük a következőket: Az utasítás tartalmazza a többek között azt is, hogy és miként kell alkalmazni a jelvényeket, hogy az időprognózisról nagyobb

távolságról is tudomást lehessen szerezni. A jelvények (színes lobogók, kosárkup és kosárgömb) magas árbocra tűzetnek ki és mind-egyik jelvény az időjárásnak bizonyos állapotát jelenti. Az időprognózis távirati nyelvre közzétetik egyes telegráf-hivatalokkal, melyek naponként a prognózisnak szövegét az erre szolgáló időjelzési táblákon teszik közzé. Ha tehát valahol optikai távjelzést akarnak létesíteni, ez csak ugy lehetséges, hogy a legközelebbi távirahivatalból beszerzik a prognózisnak hitelesítőjét és eszerkezést megválasztják a megfelelő jelvényeket. De ugy is lehet szervezni a távjelzést, hogy messzire el- (I-ső rendű távjelzési állomás) a jelvényeket több kisebb, a szomszéd környéken levő II-od rendű távjelző állomásra veheti át. Lehetnek tehát I-ső rendű távjelzők, melyek közvetlenül a távirahivatal adatai alapján tüzik ki a jelvényeket és II-od rendű távjelzők, melyek az első rendűektől veszik át a jelvényeket.

Az aradi polg. takarékpénztár-részv. társ. forgalmi kimutatása 1893. ápril. hóról.

Takarékpénztári betétek.

Álladék mult hó végén	frt 1.838,989.54
Betétel folyó hóban	159,282.31
Összesen frt 1.998,271.85	
Visszafizetés ugyanezen idő alatt	218,508.16
Álladék folyó hó végén	frt 1.779,763.69

Váltóbeszámítolás.

Tárcaálladék mult hó végén	frt 891,565.48
Leszámított folyó hóban	296,673.56
Összesen frt 1.188,239.04	

Beváltott és visszleszámit. ugyan- ezen idő alatt	322,464.89
Tárcaálladék folyó hó végén	frt 865,774.15

Előlegek értékpapírokra:

Álladék mult hó végén	frt 399,990.79
Uj előlegek folyó hóban	88,632.17
Összesen frt 488,622.96	
Visszafizetés ugyanezen időszakban	46,632.90
Álladék folyó hó végén	frt 441,990.06

Jelzőlog-kölcsönök:

Álladék mult hó végén	frt 1.318,013.06
Engedélyezettettek és kifizetve f. hóban	92,230.—
Összesen frt 1.410,243.06	
Visszafizetés ugyanezen időszakban	42,633.—
Álladék folyó hó végén	frt 1.367,610.06

5% záloglevelek:

Álladék mult hó végén	frt 786,500.—
Kibocsátott folyó hóban	frt 115,000.—
Összesen frt 901,500.—	
Kisorsoltott	frt 2,500.—
Álladék folyó hó végén	frt 899,000.—

5 1/2% záloglevelek:

Álladék mult hó végén	frt 432,300.—
Forgalomból kivonatott	frt 40,000.—
Összesen frt 392,300.—	
Kisorsoltott	frt 7,500.—
Álladék folyó hó végén	frt 384,800.—
Összes záloglevelek álladéka folyó hó végén frt 1.283,800.—	

Pénzforgalom:

Álladék mult hó végén	frt 15,628.32
Bevételek folyó hóban	867,489.65
Összesen frt 883,117.08	
Kifizetettek ugyanezen időszakban	849,446.26
Készlet folyó hó végén	frt 33,671.71

Arad, 1893. május. hó 1-én.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

— Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1893. április 16-tól 30-ig 17,239 személy, bevétel 1657 frt 40 kr. Szállított 1892. április 16-tól 30-ig 19,338 személy, bevétel 1814 frt 90 kr. Szállított 1893. jan. 1-től április 30-ig 11,1547 személy, bevétel 11227 frt 05 kr. Szállított 1892. jan. 1-től április 30-ig 115,244 személy, bevétel 11397 frt 55 kr. Szállított 1893. április 16-tól 30-ig 3,562,225 kilogramm teher, bevétel 1564 frt 68 kr. Szállított 1892. április 16-tól 30-ig 2,491,850 kilogramm teher, bevétel 1088 frt 02 kr. Szállított 1893. jan. 1-től ápr. 30-ig 23,803,060 kilogramm teher, bevétel 10406 frt 75 kr. Szállított 1892. jan. 1-től ápr. 30-ig 21,983,641 kilogramm teher, bevétel 9280 frt 36 kr.

— Olaszországba utazók figyeimébe. A magyar államvasutak igazgatósága a következő értesítést teszi közzé. A fume-ancónai irányon át az utazás Budapestről Rómába gyorsonaton 31 frt 90 kr az I. és 24 frt 10 kr a II. osztályon, Nápolyba pedig 47 frt 10 kr az I. és 34 frt 90 kr a II. osztályon. A Buda-

pestről délután 2 óra 30 perczkor induló gyorsvonathoz minden vasárnap és csütökön reggel 7 óra 30 perczkor van csatlakozás Fiuméon Ancona felé.

— Budapesti kőbánya sertés-kereskedelmi csarnok. 1893. évi május. hó 3. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgron felüli súlyban) 46—47 krig Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 46—47 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli súlyban) 49.5—50.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. súlyban) 50—51 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 klgr. terjedő súlyban) 48—49.5 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli súlyban) 46—47 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. súlyban) 46—47 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő súlyban) 47—48 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogramm felüli súlyban) 47.5—48.5 krig. — Közép (pkint 220—260 kilogr. súlyban) 47.5—48.5 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő súlyban) 46—47 krig. Sertésjelzés szám: 1893. május hó 1-én volt készlet 171,706 darab. 1893 május 2-án felhajtott: 2127 db. 1893. május 2-án elszállított 920 db. 1893. május 3-án maradt készletben 172,913 drb — A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Szeszület.

— Május 4. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szes 53.—, kicsinyben 53.50 hordó nélkül, per 100 liter %, beéértve 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatózsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 4. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt	
Magyarország	Buza	bánsági	lanyha 7.80—8.20	
		tiszavidéki	" 7.95—8.50	
		pestvidéki	" 7.90—8.45	
		tehermegyei	" 7.90—8.45	
		bácskai	" 7.95—8.50	
	észak-magyarországi	" 7.95—8.50		
	Rozs	—	csend.	6.90—7.15
	Árpa	takarmány	szilárd	5.90—6.05
		égetni való	"	6.15—6.50
	Zab	—	szilárd	6.65—8.10
Tengeri	bánsági	lanyha	6.10—6.45	
	másnemű	"	4.75—4.80	
Káposzta-repcze	—	lanyha	—	
Köles	—	szilárd	4.30—4.60	
Szállított	Buza	tavasza	szilárd 8.15—8.17	
		junius 1894	" 7.85—7.87	
	Tengeri	május-junius 1894	szilárd 4.93—4.85	
	szept-október 1893	szilárd 5.03—5.05		
Zab	Budapest sz. tavasza	szilárd	6.16—6.18	
	Budapest sz. őzre	"	—	
Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	szilárd	15.20—15.30	

Vizjelzés.

1893. évi május hó 4-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztiméter.
Maros	Branyicska + 11°	borult	+ 144
"	Arad . . . + 13°	felhős	+ 32
"	Makó . . . + 14°	felhős	+ 127
Tisza	Szeged . . + 14°	felhős	+ 209
3-as Körös	Gyoma . . .	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1893. május 4.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Felelős szerkesztő: Vass Géza távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede.

Nyiltér.*

Dr. Steinhardt Mór ügyvédi irodáját Vörösmarty-utca 3-ik számú Hertzka-féle ház első emeletére tette át.

Pályázati hirdetés.

I. II. és III. rendű vasutakhoz való talpfák és váltótalpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak céljaira a közlebbi években szükséges I. II. III. rangú talpfák és váltótalpfák szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Kedvező árak elérése esetén a szükséglet 3 esetleg 5 évig terjedő időtartamra is biztosítani fog, ennél fogva az ajánlataikban az árak mellett az évek számát is kitegyék melyekre ajánlanak.

Az I. II. és III. rangú talpfák ajánlhatók tölgy vagy bükkfából, az ajánlhatók lucz, erdei jegenye és vörös fenyő fából is. A bükkfából, továbbá a lucz erdei-jegenye és vörös fenyő fából készült talpfák ajánlhatók telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó. Ugyazintén határozottan kihető az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpfa milyen fából való. A váltó talpfák csak tölgyfából készíthetők.

A szállítás a 129181/91 sz. általános, továbbá a tölgy talpfák nem különben a váltó és külön talpfákra vonatkozó 21987/92 sz. hétéfélé különleges s végre a bükkfalpfák készítésére és szállítására vonatkozó 21931/92 sz. különleges feltételek értelmében eszközöndő.

A fentebb elősorolt fenyő fából készült talpfák alakjára és méreteire nézve a bükkfák készítése és szállítása iránt előbb hivatkozott különleges feltételek 3-ik §-ban azok minőségére nézve pedig a pályafentartási célokra szolgáló épület és végre fák szállítására vonatkozó 136719/92 sz. különleges feltételek 3 §-ban megállapított határozmányok, a szállítás egyébkénti teljesítésére nézve azonban a fentebb idézett általános szállítási feltételeken kívül bükkfalpfák készítése és szállításáról szóló különleges feltételek 6 és 7 §-aiban foglalt határozmányok mérvadók és kötelezők.

A talpfákat usztatott fából készíteni nem szabad, ugyazintén meg nem engedtetik, hogy azok vízszuszadákon továbbbittassanak.

Az első rangú talpfából 15 % ütközési és 85 % közbelső, a II. rangú talpfából 35 % ütközési és 65 % közbelső, a III. rangúkból pedig 25 % ütközési és 75 % közbelső talpfa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek és a váltó és külön fákra vonatkozó méretjegyzék a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest Andrassy-ut 73 sz. II. emelet) azonfelül pedig valamennyi üzletvezetőségél megtekinthetők, ezenkívül a feltételek a vételár lefizetése vagy beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatvány tarától megszerzhetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr., a különleges feltételek 1—1 példánya pedig 15 kr.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri, és azokat a mennyiben jelen hirdetésnyen folytán változást nem szenvednek egész terjedelmükben elfogadja.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő talpfák és váltó talpfák évenkénti mennyiségét minden évben a szükséglethez képest 25 %-kkal felemelhesse vagy leszállítsa.

Az egy évben tényleg szükséges és fenti határok közt változható mennyiség szállítóval a megelőző év utolsó negyedében fog közölni.

Az egy-egy évben tényleg szükségilendő és szállítandó váltótalpfa mennyiség szállítóval szintén a megelőző év utolsó negyedében a méretek pontos kitüntetése mellett fog közölni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja azonban magának a jogot, hogy az egy-egy évre megrendelt mennyiség 10 százaléka erejéig még pótmegrendelést is tehessen s tartozik szállító ezen pótmegrendeléseknek is eleget tenni, s az ahhoz szükséges fát készletben tartani.

Az évenként megrendelt talpfák az illető év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

Azon talpfa mennyiségek, melyek már 1893. évben átadhatók, az ajánlatban határozottan kitüntendők.

Az évenként megrendelt váltótalpfák összes mennyisége a szállítási év június hava végeig az évközben esetleg történő pótmegrendelések pedig hat hetidőben szállítandók be. Itt különösen megjegyeztetik, hogy az elsőrangú váltótalpfáknak csak mintegy egy tizedrésze szállítható tompított éllel, az első rangú váltótalpfák többi mintegy 9 tizedrészenek, nemkülönben az összes II. III. rangú váltótalpfáknak, épíüeknek kell lenni, továbbá hogy a tompított éllel szállítható talpfák közül azok, melyek tényleg tompított éllel szállíthatnak és átvehetőnek találtnak, azok köb tartalma mint ferdény fog kiszámítatni és fizettetni.

A szállítás a m. kir. államvasutak fővonalainak valamely állomására bérmentve eszközöndő, s a beszállítási helyek az ajánlatban pontosan kiteendő.

Ugyazintén az erdők, melyekben a talpfák vágatni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan megnevezendők.

Az ajánlatok 1893. évi május hó 30-án déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál benyújtandók, lepecsételendők és külezimnek „Ajánlat talpfákra 53539 | 93. számhoz” irandó.

Mindazon czégek melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek, ajánlatukhoz szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamra bizonyítványt tartoznak csatolni.

Bánat pénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 % készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítésére az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az árak a talpfákra nézve darabonként a váltótalpfákra nézve pedig köbméterenként és pedig minden osztály (rang) talpfákra nézve külön számokkal és betűkkel kiírva teendők ki.

Ütközési talpfák helyett közbelső el nem fogadtatnak.

Mindegyik ajánlattevő ajánlatával a felett hozandó határozatig, azon ajánlattevő pedig kinek ajánlata elfogadatik a szerződés megkötéséig kötelezettségben (szóban) maradni köteles.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nem különben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tét. nek végre oly ajánlatok melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse oly formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztesse, hacsak ajánlatukban világosan ellenkezőjét kinem kötötték és végre hogy a czél eléréseire másféle intézkedéseket is tessen.

Budapest 1893 évi Aprilis hóban.

Az igazgatóság.

29076. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetés.

Oszirák-magyar szénforgalom. — (Dijszabási pótlékok kiadása.)

F. évi május hó 1-től való érvényességgel az I. füzethez a III-ik, a 2-ik és 3-ik füzethez egy-egy II-ik számú pótlék kerül kiadásra.

Eme pótlékok az általános határozmányok módosítását, továbbá hnyesbítéseket, a 2-ik füzetet illetőleg új állomások és a 3-ik füzetet illetőleg a cs. kir. déli vasut és győr-sopron-obenfurttal vasut állomásokkal való forgalomban új díjtételek felvételét tartalmazzák.

Ezen pótlékok a részes vasutaknál megszerzhetők.

Budapest, 1893. április hó 18-án.

A m. kir. államvasutak,

306. 1-3.

az érdekelt vasutak nevében is.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminis-teriumnak 2767 | 893 sz. a. intézvénye alapján, városunk közönségének tudomására hozzuk, hogy a korona értékre szóló magyar és ausztriai veretű bronz érmek 1893 évi április 1-én hozattak forgalomba, a nikkel érmek pedig május 1-től kezdve fognak forgalomba hozatni.

Ezen érmek a törvény értelmében névértékükben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknel az egy filléresnek fél, a két filléresnek egy, a tíz filléresnek öt, a husz filléresnek tíz ausztriai értékű krajczárral számítva fogadandók el.

A magán forgalomban senki sincs kötelezve bronz érmeket 100 fillér vagyis 50 o. é. krnál, nikkel érmeket öt o. é. forintnál illetőleg tíz koronánál nagyobb összegben fizeteskép elfogadni.

Az állami és egyéb közpénztárak bronz és nikkel érmeket öt o. é. forintig illetőleg tíz koronáig terjedő összegben elfogadni tartoznak.

Arad 1893 évi ápril hó 29-én.

A városi tanács.

3927 | 893.

289 1-3

Hirdetés.

Az ország északnyugati részének szarvasmarha állományában több helyütt járványosan uralgó ragadós tüdőlobb betegség mielőbbi gyökeres kiirtása céljából megalkotott 1893. évi II. t.-cz. és annak végrehajtására 8000 | VI. 8 | 893. sz. alatt kibocsájtott utasítás alapján felhívom a város közönségét, hogy a birtokukban lévő, vagy gondozásuk alatt álló szarvasmarhák egészségi állapotát a legéberebb figyelemmel kísérjék, és a marhaállományban észreveszendő belső betegülési esetet észre véve, a beteget azonnal elkülönítsék, és azt a kapitányi hivatalnál vagy az állatorvosoknál bejelenteni köteletségüknek tartásák, hogy a beteg állapot megvizsgálása és annak eredményéhez képest a szabályszerű eljárás elrendelhető legyen.

A ki marháján észre vett belső betegülési esetet eltitkolja, vagy annak azonnali bejelentését elmulasztja s csak később, midőn a betegség már több állatot is meglepett, jelentik be, kihágást követ el és a cselekmény vagy mulasztás minőségéhez képest az 1888. évi VII. t.-cz. 152—155 §-ai értelmében büntettetni fognak.

Aradon, 1893. évi ápril 13.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

21736. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetés.

A m. kir. államvasutak Budapest keleti pályaudvar állomásán a gyorsáru feladási raktár valamint a hozzá tartozó rakodó kibővítendő, nemkülönben a gyorsáru feladási raktár irodája átalakítási munkálatainak biztosítására nyilvános pályázat hirdettetik és pályázók felszólítatnak, hogy a versenyfeltételek szerint és bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi május hó 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak Budapest jobbparti üzletvezetőség titkárságánál nyujtsák be.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbb május hó 8-án délelőtti 11 óráig 1200 frt készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az utóbb említett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál lefizetendő. Az értékpapirok a bécsi illetőleg budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyammal, de nem névértékben felül számíthatnak. Az ajánlatok borítékai „Ajánlat a m. kir. államvasutak budapest-keleti pályaudvar állomásán lévő gyorsáru feladási raktár átalakításának munkáira” felirással látandók el.

A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek, szerződési tervezet, tervek és költségvetések f. é. május hó 2-től kezdve a budapest-jobbparti üzletvezetőségnek építési és pályafenntartási osztályában naponta 8—12 óráig délelőtt betekinthetők.

Budapest, 1893. április hóban.

Az üzletvezetőség.

**Vendéglő a „magyar koronához“
(Petőfi-utca 9.)
Ma pénteken, 1893. május hó 5-én
Vendéjátéka a budapesti első
ORPHEUM-TÁRSASÁGNAK**

(Goldberger J. igazgatása alatt.)

**UJ! Ujdonság. UJ!
Legelőször**

„A csöndes urilakó“

szenzációs komédia.

A prágai fenegyerek

tréfás jelenet énekkel.

ROHMES

egészen új műsorral, és az egész személyzet közreműködésével.

**Naponkint új és illedelmes gazdag műsor,
melyen családok is részt vehetnek.**

Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj 50 kr.

Izletes ételek, kitűnő italokról, úgy pontos kiszolgálásról gondoskodik a számos látogatásért esd tisztelettel

SCHREYER FERENCZ,
vendéglős.

888—1893. tkvi sz.

345—1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagylaki kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Bernula János végrehajtást szenvedett elleni 626 frt 05 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyben a szegedi kir. törvényszék (nagylaki kir. járásbírósa) területén lévő Pitvaros községben fekvő a pitvarosi 106. sz. tjkvben A+1—7 sor-szám 106, 409, 871, 811, 1183, 1247. hrsz. és 7. sorsz. alatti ingatlanra az árverést 1893. évi június hó 19-ik napján d. e. 9 órakor Pitvaros község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagylakon, a kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóságnál 1893. évi márczius hó 29-ik napján.

Várady,
kir. járásbíró.

358—893. gazd. sz.

340 1—3

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az alant felsorolt földeknek bérbeadása iránt folyó évi május 17-én d. e. 9 órakor árverést tart. — Az árverések u. az napon d. u. 3 órakor, szükség esetében f. é. május hó 18-án d. e. 9 órakor folytatattatni fognak.

Árverés alá kerül:

1. Az eddig Fischer Lipót által bérben tartott gulya legelőbeli 7. száma 29^{507/1100} h. 1893 évi október hó 1-től számított egymás után következő 6 évre, holdankint és évenkénti 11 frt 35 krnyi kikiáltási ár mellett;

2. Az eddig Friedmann Lajos által bérben tartott gulya legelőbeli 6 száma 51^{338/1100} hold 1893 évi október hó 1-től számított 6 egymás után következő évre, holdankint évi 12 frt 01 krnyi kikiáltási ár mellett;

3. Az eddig Gruber János által bérben tartott gulya legelőbeli 31 száma 50^{321/1100} hold 1893 évi október hó 1-től számított 6 egymás után következő évre holdankénti évi 10 frt 05 krnyi kikiáltási ár mellett;

4. Az eddig Halmay Andor által bérben tartott pósta-réti 5^{223/1100} holdas kaszáló 1894 évi január 1-től számított 3 évi 7 frtnyi kikiáltási ár mellett;

5. Az eddig Jovánov Trifu, Putarity Gábor

és tsai haszenbérben tartott birkás dülőbeli 305, 306, 307 számú 14^{1004/1100} holdnyi terület 1893 évi október 1-től egymásután következő 3 évre, holdankint évi 23 frt 20 krnyi kikiáltási ár mellett;

6. Az eddig Kazsimir Anna örökösei nevében ifj. Dezsőfi Soma által bérben tartott, a kriviréthen a Zarái-malom és az Eisenmann-féle telek között fekvő 225[□]-ölnyi üres telek 1893 évi április hó 1-től 3 vagy 6 egymás után következő évre, évi 20 frt 50 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

7. Az ugyanazon által bérben tartott és a védőtöltés mentett oldalán a sár utcától az új utcáig terjedő anyaggyödrök 1894 évi január hó 1-től számított 2 vagy 6 évre, évi 20 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

8. Az eddig Mayer Gergely által bérben tartott azon védőtöltés szakasz, amely a szél utcától a városházig terjed, 1894 évi január hó 1-től számított 3 évre, évi 61 frt 05 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett;

9. Az eddig Mayer Gábor által haszenbérben tartott birkás-dülőbeli 299, 302, 303, és 304 számú 12^{937/1100} hold 1893 évi október hó 1-től 6 egymásután következő évre, évi és holdankénti 23 frtnyi bér mint kikiáltási ár mellett.

10. Az eddig Nyári István által haszenbérben tartott, a körösvölgyi vasut 2-ik őrháza körül és az ötvenesi ut mellett fekvő 2814¹¹⁰⁰ hold 1893. évi október 1-től kezdve 3 egymásután következő évre évi 36 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

11. Az eddig Polonyi István által bérben tartott Markó-dülőbeli 8617¹¹⁰⁰ hold, 1893. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, holdankénti évi 15 frt 10 krnyi bér mint kikiáltási ár mellett.

12. Az eddig Rigó János által bérben tartott Bittó-dülőbeli 5263¹¹⁰⁰ hold, 1893. évi október 1-től kezdve 3 egymásután következő évre, holdankénti évi 8 frt 30 krnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

13. Végül a közgyűlésnek 10189 | 257—892. számú határozata értelmében az eddig Leopold Mór által haszenbérben tartott gulya-legelőbeli 7, 9, 10, 8, 13, 14. és 15. számú 320^{524/1100} hold, még pedig a 7. és 9. számú földre nézve holdanként évi 12 frt 10 kr, 10—13. számú földre nézve 10 frt, a 14. és 15. számra nézve 11 frt 50 kr. bér, mint kikiáltási ár mellett, továbbá az általa eddig bérben tartott nagylegelőbeli 8—56. számú 264^{939/1100} hold, holdankénti évi 8 frtnyi bér, mint kikiáltási ár mellett.

A jelen hirdetmény 13 pontja alatt felsorolt és összesen 585^{93/1100} holdat kitevő területnek bérbeadására nézve megjegyezzük, hogy ezen terület a közgyűlésnek fennebb idézett határozata értelmében 5 magyar holdas parcellákban fog 1893. évi október hó 1-től kezdve 3 egymásután következő évre bérbeadni.

Együttal közhírré tesszük, miszerint azon czélból, hogy a gazdaközönség kellő tájékozást nyerhessen a feldől, hogy az említett területnek felosztását feltüntető térvezálaton megjelölt parcellák a természetben milyen fekvésűek, bizottságot küldöttünk ki, amely bizottság az árverést megelőző napon vagyis f. hó 16-án d. e. 9 órakor a helyszínén meg fog jelenni.

Bánompénzül letesendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi május hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső
aljegyző.

6959—1893.

Hirdetés.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. minster ur 19746 | 893 sz. a. rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a német birodalmi kormány részéről az Ausztriából és Magyarországból Németországba szállítandó állati nyors termények után ez idő szerint származási bizonyítványok nem követeltetnek. Arad 1893 április 22.

A városi tanács.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdája

Jegyző-segéd.

Egy a jegyzői teendőkből jártas, a román nyelvet is beszélő fiatal ember alulírott körjegyzőnél azonnal alkalmazást nyerhet; évi fizetés 200 frt és teljes ellátás; szorgalmához képest mellékjövedelembe is részesítem. — Az állás azonnal elfoglalandó.

N.-Halmagy, 1893. május 1-én.

Stéger Vendel,
körjegyző.

339 2—2

**LUSER J.-féle
tourista-tapasz**

biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp. valamint a sarok bőrkeményedést, továbbá mindenféle bőrelváltozás ellen. A használatát jótállás vállaltatik.

A számos elismert raktárban: **Schwenk L. gysz.** Melting—Bécs megtekinthető.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellettek védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell a értéktelen utánzatok visszatartandók. Gyógyszertárakban vásárolható.

Kapható: Török József budapesti gyógyszerész külön-gességi főraktárának aradi fiókjában:

RINGLAJOS
„Angyalhoz“ címzett gyógyszerárában Aradon, 8 9—12 Asztalos Sándor-utca 1. szám.

48681/93. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Áruforgalom egyrészt Ausztria-Magyarország, másrészt Németország, Belgium és Németalföld között.)

(Szárított malátatorkoly és mindennemű moslék — szárított állapotban, öröve is — osztályozása.)

Ezen árucikkek, melyek nevezett áruforgalomban fennálló díjszabás I. rész szerint eddig kocsis és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg. mennyiség feladásánál az osztrák-német határ-állomáson való átrovatolásra voltak utalva, f. évi április hó 15-től kezdve a szállítási díjnak kocsis és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg-ért való fizetése mellett a II. sz. díjszabási részében foglalt II. külön díjszabás tételei alapján továbbítatnak, mi mellett az ezen külön díjszabásra fennálló általános határozmányok épségben maradnak.

Budapest, április hóban.

A m. kir. államvasutak,
a részes vasutak nevében is.

31711/93. szám.

M. k. államvasutak.

Hirdetmény.

1. Osztrák-magyar svájci kötelék.
2. Osztrák-magyar francia kötelék.
3. Osztrák-magyar bajor kötelék.
4. Osztrák-magyar-délnémet kötelék.
5. Osztrák-magyar-svájc-délbadeni forgalom.

6. Rajna-Majna átrakodási forgalom. Kapcsolatban a «Vasuti és Közlekedési közlöny» f. évi márczius 19-iki 34. számában 34711. szám alatt közzétett hirdetményvel tudomására hozzuk, hogy a fenti hirdetményekben jelenleg érvényben álló közvetlen díjszabásokban a cs. kir. szab. déli vasut társaság magyar állomásaira vonatkozó díjtételek további intézkedésig érvényben maradnak.

Budapest, 1893. április hó 19-én.

A m. kir. államvasutak,
a részes vasutak nevében is.

321. 1—3.